

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมากกว่า 30 ปีแล้ว ส่งผลให้สภาพโดยทั่วไปของประเทศพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทุก ๆ ด้าน ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นแต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ยังมีการพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีให้ประเทศเจริญก้าวหน้ามากเพียงใด อุบัติเหตุก็มากขึ้นตามไปด้วยไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุจากการจราจร อุบัติเหตุจากการทำงาน อุบัติเหตุในเคหสถานและอุบัติเหตุในสาธารณสถานซึ่งได้แก่โรงเรียน โรงแรม สถานที่ราชการต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงอันตรายอยู่ตลอดเวลา ทั้งที่แฝงเร้นอยู่ในสภาพการณ์ของสิ่งแวดล้อมและจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของมนุษย์เอง ดังจะเห็นได้จากสถิติทั่วประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2535 อุบัติเหตุและการเป็นพิษเป็นสาเหตุการตายอันดับสอง รองจากโรคหัวใจ โดยมีอัตราการตายคือ 30.2 35.1 41.9 45.6 และ 48.5 (ต่อประชากร 100,000 คน) ตามลำดับ (สำนักนโฆบายและแผนสาธารณสุข, 2536) ซึ่งอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นย่อมก่อให้เกิดความสูญเสียทางตรงต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น และการสูญเสียทางอ้อม ได้แก่ เสียเวลาในเรื่องของคดีความ เสียหายทางเศรษฐกิจจากการหยุดชะงักของกิจการต่าง ๆ การเสียโอกาสของผู้ที่เสียชีวิตหรือพิการ รวมทั้งความเศร้าโศกเสียใจของครอบครัวและผู้เป็นที่รักซึ่งประเมินค่ามิได้อีกด้วย ซึ่งความสูญเสียเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อประเทศและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา การสาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและการคลัง เป็นต้น

สำหรับในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการขยายตัวจากเมืองหลวงขนาดเล็ก กลายเป็นมหานครใหญ่แห่งหนึ่งของโลกปัจจุบัน และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้า แต่อุบัติเหตุก็ยังเป็นสาเหตุการตายอันดับหนึ่ง โดยมีจำนวนผู้บาดเจ็บ

ทพพลภาพเพิ่มสูงขึ้นทุกปี จากสถิติการจราจรทางบก ปี พ.ศ. 2525-2535 พบว่า จำนวนผู้เสียชีวิตจาก 600 คน เพิ่มเป็น 983 คน ทรัพย์สินทางราชการเสียหายเพิ่มขึ้นจาก 1,376,170 บาท เป็น 17,689,200 บาท ในส่วนของประชาชนทรัพย์สินเสียหายเพิ่มจาก 27,257,570 บาท เป็น 175,751,805 บาท สำหรับในปี พ.ศ. 2529-2533 พบว่า การเกิดเพลิงไหม้ในกรุงเทพมหานคร ทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ รวมทั้งทรัพย์สินเสียหาย เพิ่มจาก 119.08 ล้านบาท เป็น 522.21 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, 2535)

สำหรับอุบัติเหตุในสถานศึกษาทั่วประเทศ พบว่า จำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุในสถานศึกษาของกรุงเทพมหานคร มีจำนวนร้อยละ 10.5 ซึ่งสูงกว่าจำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุในสถานศึกษาในภาคอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายจังหวัดโดยที่ในภาคกลางมีจำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุ ร้อยละ 32.9 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 26.2 ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 17.6 และภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 12.8 ซึ่งผู้ประสบอุบัติเหตุเหล่านี้ เป็นผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 63.6 ส่วนสาเหตุมักเกิดจากขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ คิดเป็นร้อยละ 22.6 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, 2536) นอกจากนี้จากการศึกษาของอำเภอ หวังไพโรจน์กิจ (2528) ก็พบว่า นักเรียนประถมศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ร้อยละ 42.4 จากการหกล้ม ตกจากที่สูง ซึ่งสาเหตุเกิดจากพฤติกรรมและนิสัยที่ไม่ปลอดภัย ส่วนนักศึกษาวงศ์เสรีพัฒนาและมลรัฐ อนุรักษ (2536) ก็วิจัยพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ (ฝ่ายประถม) เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.19 โดยมีสาเหตุจากการขาดความระมัดระวัง ร้อยละ 86.32

จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมีผลให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมากนั้น ช่อมแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการป้องกันอุบัติเหตุ การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในการป้องกันอุบัติเหตุจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งควรที่จะเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยประถมศึกษา เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมเพื่อนำไปสู่การเป็นคนที่มีคุณภาพ อันจะเป็นกำลังสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกแห่งความปลอดภัยได้ ซึ่งโรงเรียนจะต้องดำเนินการปลูกฝังพฤติกรรมด้านการป้องกันอุบัติเหตุในชีวิตประจำวันให้แก่เด็กใน

วัยที่พร้อมจะเรียนรู้ทุกสิ่งที่ตนพบเห็นจากสภาพแวดล้อม และจากการประพฤติปฏิบัติตนใน ชีวิตประจำวัน ซึ่งครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องควรจะต้องให้ความสนใจ และหาทางปลูกฝัง ให้เด็กมีสุนทรียะที่ด้านความปลอดภัยอย่างแท้จริง (วรรณวิไล จันทราภา, 2526) โดยจัดให้มีการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้มีจิตสำนึกของความปลอดภัยหรือสวัสดิการ ในอันที่จะป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ต้องอาศัยทั้งการได้รับความรู้ ตลอดจน ประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย จึงจะทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ดี

อย่างไรก็ตาม อุบัติเหตุก็ยังเป็นปัญหาอยู่ โดยเฉพาะอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในเด็กวัยเรียน การศึกษาในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จึงคาดว่าจะใช้เป็นแนวทางในการ ปรับปรุงการเรียนการสอนเนื้อหาสุขศึกษาในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และปลูกฝังให้ นักเรียนมีความรู้ ทักษะและการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในสังคมที่นักเรียนเข้าไปเป็นสมาชิกใหม่ทั้งในสถานศึกษา สถาน ประกอบการ หรือชุมชนได้ อันจะเป็นการช่วยลดปัญหาอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น ในโรงเรียน ในบ้าน และในชุมชน ตลอดจนลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการป้องกันอุบัติเหตุในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการป้องกันอุบัติเหตุในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรเพศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการป้องกันอุบัติเหตุในชีวิตประจำวัน สร่างขึ้นโดยครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน ในโรงเรียน และในการสัญจรไปมา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
  - 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศของนักเรียน
  - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การป้องกันอุบัติเหตุในชีวิตประจำวัน

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

การป้องกันอุบัติเหตุ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของนักเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอุบัติเหตุในบ้าน ในโรงเรียน และในการสัญจรไปมา

ชีวิตประจำวัน หมายถึง การป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน ในโรงเรียน และในการสัญจรไปมาในแต่ละวันของนักเรียน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย